

Handleiding rantsoenberekeningsprogramma – beknopte versie

Lees eerst de handleiding vooraleer aan de slag te gaan met het rantsoenberekeningsprogramma!

1. Hoe kan ik van start gaan met het rantsoenberekeningsprogramma?

Stap 1: Bewaar het rantsoenberekeningsprogramma op uw laptop/PC

- Het rantsoenberekeningsprogramma kan je opvragen per mail bij Laurence Hubrecht (laurence.hubrecht@lv.vlaanderen.be) of Andries Colman (andries.colman@lv.vlaanderen.be). Er is ook een uitgebreide handleiding beschikbaar die kan gedownload worden via www.vlaanderen.be/landbouw en klik achtereenvolgens op 'Voorlichting en info' > 'publicaties' > 'dier' > 'rantsoenberekening'
- Sla het excel-document 'Rantsoenberekeningsprogramma Belgisch Witblauw' op de gewenste plaats op uw PC/laptop op. **Tip!** Sla het 2x op zodat je steeds een blanco versie hebt indien er iets mis zou gelopen zijn bij het uitvoeren van rantsoenberekeningen.

Stap 2: Controleer het beveiligingsniveau van uw PC/laptop

- Ingeval u werkt met Excel 2003: Open Excel, ga naar 'extra > macro's > beveiliging' en stel het beveiligingsniveau op 'gemiddeld' in. Ga via de verkenner naar de plaats waar u het document hebt bewaard en open het.
- Ingeval je werkt met Excel 2010 of hoger: Ga via verkenner naar de plaats waar u het document hebt bewaard en open het. Bovenaan kan een beveiligingswaarschuwing verschijnen. Indien dit het geval is, klikt u op 'inhoud inschakelen'.

2. Hoe gebruik ik het rantsoenberekeningsprogramma?

Stap 1: Ga naar de diercategorie waarvoor u een rantsoen wenst te berekenen.

Er zijn 2 mogelijkheden:

- Mogelijkheid 1: Klik op de knop 'vrouwelijk jongvee', 'zoogkoeien' of 'stieren' op de startpagina
- Mogelijkheid 2: klik op het werkblad 'vrouwelijk jongvee', 'zoogkoeien' of 'stieren'.

Stap 2: Geef in de tabel 'voedermiddelen' de voedermiddelen op die u in het rantsoen wenst op te nemen.

- Klik met de muis op de eerste witte cel in de kolom 'soort voedermiddel'. Rechts verschijnt er een pijl, klik hierop en er verschijnt een lijst met voedermiddelen. Door te scrollen kunt u alle voedermiddelen uit de lijst zien. De voedermiddelen staan alfabetisch gerangschikt. Klik op het gewenste voedermiddel uit de lijst.
- Herhaal dit in de onderliggende witte cellen tot alle voedermiddelen die u in het rantsoen wil voorzien, in de kolom 'soort voedermiddel' staan.
- Klik op de knop 'voedermiddelen kopiëren' zodat de gekozen voedermiddelen ook in de onderstaande tabel verschijnen.

⇒ *De samenstelling en voederwaarde van de voedermiddelen worden automatisch weergegeven.*

Stap 3: Vul in de kolom 'kostprijs voedermiddel' de markt- of kostprijs van het voedermiddel in.¹

- eigen gewonnen ruwvoerders: noteer de kostprijs uit uw boekhouding of gebruik de cijfers uit de LCV-tabel 'kostprijsraming voedergewassen'

Voordroogkuil bij 1x maaien, rest begrazen	52 €/ton VS
Voordroogkuil bij continu maaien	81 €/ton VS
Kuilmaïs	38 €/ton VS
voederbieten	21 €/ton VS

- aangekochte / aan te kopen voedermiddelen: neem de prijs van de factuur / vraag de marktprijs bij uw leverancier op of raadpleeg de vakbladen

Stap 4: Vul de energieprijzen en eiwittoeslagprijzen in.²

- Raadpleeg de website door op 'energieprijs en eiwittoeslagprijs (in eurocenten)' te klikken.
- Let op!** Voor jongvee en zoogkoeien neemt u de kVEM en bijhorende kg DVE-toeslag over, voor stieren de kVEVI en bijhorende kg DVE-toeslag.
- Ga terug naar het rantsoenberekeningsprogramma en vul de waarden in de daartoe voorzien cellen in.

⇒ *De voederwaardeprijs van de voedermiddelen wordt automatisch weergegeven (op voorwaarde dat stap 3 werd uitgevoerd).*

Stap 5: Geef in de tabel 'rantsoen' de hoeveelheden op dat u van de verschillende voedermiddelen zal verstrekken.

- Klik op de witte cel in de kolom 'hoeveelheid verse stof (kg)', vul de hoeveelheid in en druk op de 'Enter'-knop.
- Let op!** Geef de hoeveelheden in kg product (verse stof) en per dier in. Geef decimale getallen in met een decimaal punt op het numerieke toetsenbord.
- Tip!** Er is een rekenblad voorzien waar hoeveelheden voedermiddelen per box of per voedermengwagen/bak kunnen omgerekend worden naar hoeveelheden per dier.

⇒ *De voederwaarde van het rantsoen wordt automatisch weergegeven, de kostprijs en de voederwaardeprijs van het rantsoen enkel indien stap 3 respectievelijk stap 4 werden uitgevoerd.*

Stap 6: Geef de kenmerken op van de dieren waarvoor u een rantsoen wenst te berekenen.

- Klik met de muis op de witte cel(len) onder de rubriek 'kenmerken'. Rechts verschijnt er een pijl, klik hierop en er verschijnt een keuzelijst. Om bij de stieren de volledige lijst te kunnen zien, scrollt u naar beneden.
- Klik op het gewenste kenmerk. Bij stieren en zoogkoeien moeten twee kenmerken worden aangeduid opdat de voederbehoefthenormen kunnen bepaald worden.

⇒ *De voederbehoefthenormen van uw dieren en de kenmerken van het rantsoen worden automatisch weergegeven. Indien het rantsoen niet is afgestemd op de voederbehoefthenormen van de dieren, verschijnen er een of meerdere opmerkingen om u erop te wijzen waar bijsturing van het rantsoen is aangewezen.*

¹ Enkel indien u de kostprijs van uw rantsoen en/of de voederwaardeprijs wenst te kennen.

² Enkel indien u de markt- of kostprijs van het voedermiddel wenst te vergelijken met de voederwaardeprijs.

3. Hoe kan ik een voedermiddel toevoegen/wijzigen of verwijderen in de lijst van voedermiddelen?

Klik op de knop 'voedermiddelen toevoegen/wijzigen'. Het formulier 'lijst voedermiddelen' komt tevoorschijn. Volg de instructies vermeld bij de uit te voeren taak:

Taak 1: Nieuw voedermiddel ingeven:

Klik op 'nieuw', geef de naam en de waarden van het voedermiddel in en klik op 'sluiten'.

Taak 2: Voedermiddel wijzigen:

Zoek het te wijzigen voedermiddel: klik op 'criteria', geef de naam of enkele letters van het voedermiddel in, druk op de Enter-knop tot het gewenste voedermiddel verschijnt. Breng de wijzigingen aan en klik op 'sluiten'.

Taak 3: Voedermiddel verwijderen:

Zoek het te verwijderen voedermiddel: klik op 'criteria', geef de naam of enkele letters van het voedermiddel in, druk op de Enter-knop tot het gewenste voedermiddel verschijnt en klik op 'verwijderen'.

Let op!

- Geef decimale getallen in met een decimaal punt op het numerieke toetsenbord.
- Ga met de cursor of de tabs-knop naar de verschillende cellen in het formulier.
- Druk de waarden in de juiste eenheid uit³
- Laat de cel leeg bij het ontbreken van een waarde (bv. structuurwaarde) van het voedermiddel. Deze parameter (bv. structuurwaarde) wordt dan ook niet berekend voor het totale rantsoen.
- Het percentage bewaarverliezen (zie onderstaande tabel) moet ingevuld zijn om de voederwaardeprijs te kunnen berekenen.

Voedermiddel	% bewaarverliezen
Aardappelen (vers), aardappelstoomschillen	5
Aardappelsnippers	7
CCM, MKS	5
Draf	6
Maïskuil	7
Perspulp	4
Protistar, Protisyr, Protiwanze, Tarweferm	4
Voederbieten	10
Voordroogkuil	15
Witloofwortelen	5
Krachtvoederachtigen en krachtvoerders	0

³ Omzetting

% DS → g DS/kg VS en % RE → g RE/kg DS : waarde x 10
g/kg VS → g/kg DS: waarde : kg DS/kg VS

4. Waarvoor kan ik de overige knoppen gebruiken?

Knop 'Reset'

Met de knop 'reset' worden alle geselecteerde voedermiddelen in de tabel terug op '(voedermiddel)' geplaatst. U kunt dan een nieuwe selectie van voedermiddelen maken voor het samenstellen van een rantsoen.

Knop 'voedermiddelen kopiëren'

Met de knop 'voedermiddelen kopiëren' worden de voedermiddelen uit de eerste tabel gekopieerd naar de tweede, onderstaande tabel. Zo moet u niet alle voedermiddelen opnieuw ingeven. Daarna zijn wijzigingen in de keuze van de voedermiddelen nog mogelijk. *Tip!* Bij het ontbreken van parameters van een voedermiddel (bv. het analyseverslag van eigen gewonnen voeders vermeldt niet steeds de mineralgehalten), kunt u de waarden uit de literatuur overnemen. Selecteer hiervoor het voedermiddel die reeds in de lijst stond.

Knop 'Tellers op 0 zetten'

Met deze knop kunt u de hoeveelheden voedermiddelen die u in het rantsoen voorziet terug op 0 zetten om een nieuwe samenstelling met de opgegeven voedermiddelen te maken.

Knop 'Printversie'

Met de knop 'Printversie' wordt een afdrukvoorbeeld van het werkblad in zwart/wit weergegeven. Van daaruit kunt u het werkblad afdrukken. De naam van het bestand en het werkblad zijn als kopetekst ingesteld.

Knop 'Blancoversie'

Met de knop 'Blancoversie' worden alle ingevulde velden in het werkblad opnieuw op de beginpositie geplaatst en kunt u van vooraf aan een nieuw rantsoen voor de gekozen diercategorie samenstellen. De ingebrachte of gewijzigde voedermiddelen in de lijst voedermiddelen blijven wel behouden.

Knop 'Opslaan'

Met de knop 'Opslaan' kunt u het werkblad opslaan op een locatie naar keuze. Dit bestand kunt u enkel nog afdrukken met behulp van de knop 'printversie', de andere opdrachtknoppen zijn verwijderd.

Knop 'Ga naar STARTPAGINA'

Klik op deze knop om terug naar startpagina te gaan. Vandaar kunt u een ander werkblad kiezen of het programma afsluiten.

Meer info

- Laurence Hubrecht – tel. 09/276 28 44 - e-mail: laurence.hubrecht@lv.vlaanderen.be
- Andries Colman – tel. 09/276 28 59 – e-mail: andries.colman@lv.vlaanderen.be